

ANY IX

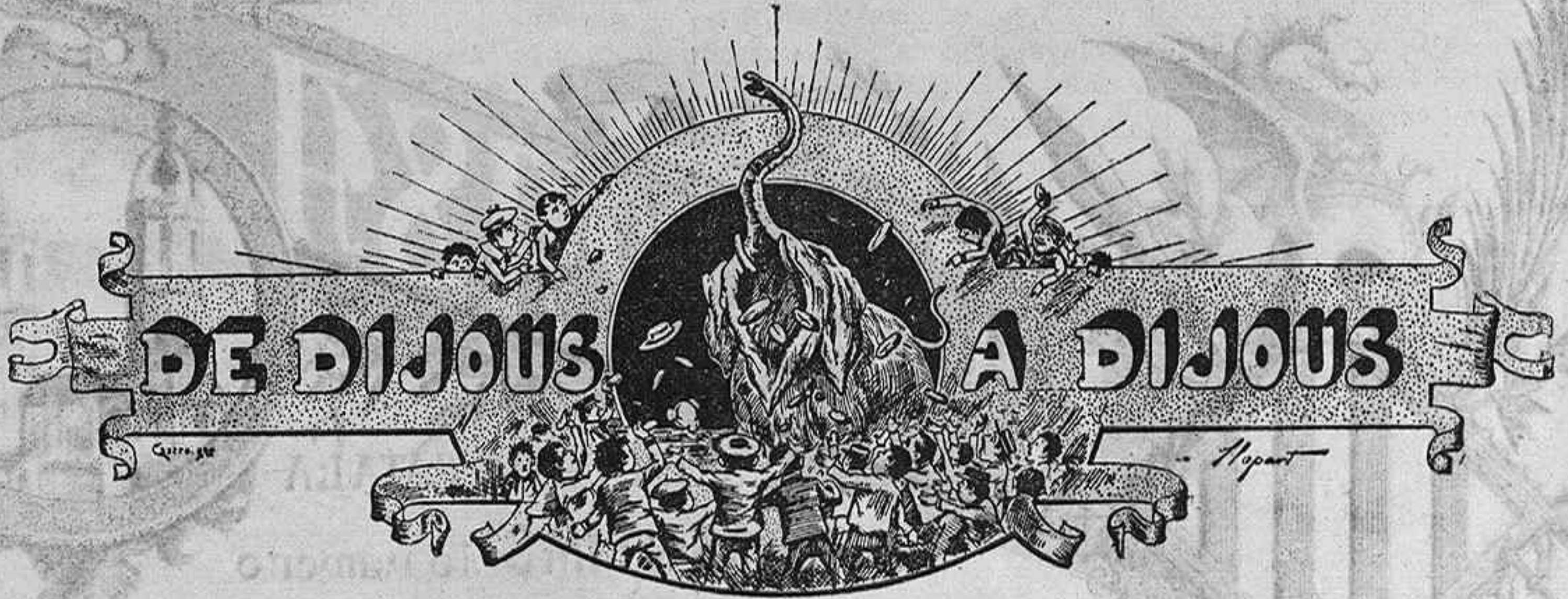
NÚM. 392

BARCELONA 5 MARS 1896.

Artista de gran valia,
tipo encantador, diví...
¿Qui per ella no faria
trenta lleguas de camí?

Còpia fot. de A. Esplugas.

DEVANT de la tan oportuna com rasonadíssima manifestació de diumenge passat, no hi valen mitjas-tintas. Pera deixar demostrat més que may que 'l patriotisme verdader, quan la Patria perilla, es patrimoni exclusiu dels espanyols, no cal que 'ns esforcem gayre. Las insolencias del senador nortamericá han ferit de debó la honra y dignitat ibéricas ab las quals may podrán parangonarse las del país que vol ser lo més adelantat y, si per cas desd' ara, més descortés, injuriador y calumniador del mon civilisat. Y per la ferida mateixa que al bell mitj de nostre honor han inferit los *graves* representants dels Estats Units, respira la gran y justa indignació d'un poble que no conta en sa historia de conquestas, páginas descriptivas de casseras d' homes, ni de robos de vidas é hisendas als indígenas dels païssos conquistats. En altre temps, quan lo patriotisme dels de baix era secundat per la energia dels de dalt, no 'ns hauríam concretat á manifestacions que reflectessin tan sols nostra protesta imponent contra la conducta incalificable d' una gent que vol ser lo número hu de la primera fila dels Estats moderns y antichs, que vol alzar la nota més alta en lo concert de las Potencias del Progrés, sino que hauríam exigit satisfacció completa del agravi no ab crits, ni ab xiulets: ab veu de tró fent servir de bocina canons Krupp y ab las xiuladas de balas eixidas dels fusells Maüser.

Perque, si 'ls *tios Sams* de Washington han reconegut la beligerancia dels insurrectes cubans, nosaltres corresponent á sa galanteria envers als eterns enemichs d' Espanya, no hauríam de reconeixe als Estats Units lo tracte que 's deu á totas las nacions decents; ja que al protestar tan decentment com hem fet nosaltres, significa que 'ls concedim á n' als yankees certa beligerancia moral que 'ls fá discutibles en son procedir, siguent aixís que no admet discussió de cap mena la seva manera odiosa d' obrar contra una nació que li deuen y li deurán sempre lo figurar en lo mon de la Civilisació.

La llástima es que, d' un país de salvatjes qu' era 'l Nort de la América antes de conquerirla Colón, s' ha convertit, ab la reconquista, en un país de... no ho volém dir.

*
**

Lo pretext de la beligerancia pera poguer usar los yankees lo llenguatge impropri no de senadors, sino fins de tocinyres, es ni mes ni menos que l' arma de mala lley que ha usat sempre contra Espanya desde 'l principi de la insurrecció cubana lo Govern nortamericá protector, segons se desprén, de traydors á la patria, incendiaris bandidos y matxeteadors (ó assessins, qu' es igual); als quals, segurament després que la posseïssin, tractarían pel mateix raser qu' han tractat sempre als infessissos *pellis rojas*, aixó es, com si fossin bestias, mentres no reimplantessin una esclavitut á la moderna que faría derramar llágrimas de sang als fills pródichs de la mare patria al veurers' baix lo jou de la madrastra americana ..

Pró 'ls yankees, 'ls fills borts de la Gran Bretanya, si no se la pintan l' Isla de Cuba lo qu' es per ara altra feyna hi ha. perque devant del *tio Sam* tenim aquí altres *tios* que no tenen tanta llengua y tenen mes fets; devant las manifestacions indecents del Senat de Washington tenim las manifestacions honrosas del Senat del poble espanyol constituhit com per encant en lo Palau de la Integritat; devant dels ultratjes d' un país indigne de tot respecte tenim lo despreci; devant de las vils amenassas y la falta de sentit comú, tenim l' esprit patri que 'ns alenta y la rahó que 'ns sobra.

*
**

La manifestació de diumenge, sens' esser *mónstruo*, com se diu, sigué bastant imponent per lo espontánea y valenta. No va saltar qui critiqués l' haver sigut organizada per elements de la política que va fer donarli color de partit no mes, pero á la tal crítica pot objectarse que 'ls organiadors en aquell acte no ostentavan lo carácter de partidaris polítichs, sinó de quefes ó presidents dels espanyols de Barcelona, que per deber iniciaren lo primer acte de protesta enérgica, realizada per cert ab mes comediment de lo que 'ls protestats se mereixen: uns ó altres havian de comensar, y per aixó sol 'ls iniciadors, despullantlos de tota mira política que no importava al cas, varen mereixe tota classe de felicitacions desinteressadas per part dels mils de manifestants que acompanyavan la bandera nacional, sense mirar ni volguer sapiguer qui anava á devant, ni qui seguia á darrera.

*
*
*

¡Y pensar qu' en los Estats Units, en la nació que vol ser *reyna absoluta* de la Terra, en la nació que voldria subjectar á totes las demás nacións americanas, allí está constituída la *República* més poderosa y allí s' aixeca la *Llibertat iluminant al mon!*

¡Quina vergonya per la Civilisació moderna!

PEPET DEL CARRIL.

«Tal para qual»

UNA donzella molt aixerida
de cabell negre y hermós semblant
en la finestra de casa seva
está esperantne lo seu aymant.
Ab molta d' ansia l' instant n' espera
de saludarlo molt dolsament
y fins demostra qu' está enutjada
puig li es un sigle cada moment.
Tocan las dotze, toca la una,
tocan las dugas y fins las tres
y la fresqueta que per 'llí passa
la nena aguanta; tot pe 'l promés.
Sa cara 's posa molt melancólica,
sos ulls perden sa brillantor
y la pobreta plorar no gosa
perque li falta... lo mocadó.
A poch son rostre torna á animarse
sos tendres llabis van somrient;
es que repara que l' aymant puja
y com un ximple ve tot corrent.
Es ell un tipo de l' *ayga lifa*;
molta elegancia, molt bons modals,
molt bona estampa, molt bon subjecte,
molta sinura... y molts poch rals.
Al punt que arriba prop la finestra
que hi ha la nena, queda parat,
per saludarla fa una ganyota
y ella ab un altra li ha contestat.
Com la distancia que als dos separa
es respectable, van parlant ja
ab estranys signos. (Sembla que ho fassin
perque no 'ls puga ningú escoltá.)
Al cap d' un rato tan junts se troban
que fins se poden tocar las mans,
pero 'l mes raro es que segueixen
fentse extranys signos igual que avants.
D' eixa manera passen dos horas,
horas felissas de grat recort
que si algú 'ls veyá tañ... d' aquell modo
poch se creuria que 's fan l' amor.
¿Quina es la causa que la parella
parli ab llenguatje tan misteriós?...
trist es lo dirho; pero aquells pobres...
¡son muts tots dos!

J ASMARATS.

PE 'L BON CAMÍ

AL AMIGH LLUIS GALAUP

DONCHS t' has casat? ¡Bon minyó!
ja veig que no t' ha fet pó
la *casaca*, així m' agradas,
perque, noy, ab las criadas
no hi buscavas res de bó.
Avuy prens una pometa,
l' endemá miija rialleta,
després... algo mes pelut...
te quedavas sens salut
y ab la butxaca ben neta.
Un cop casat, tot cambia,
y ab la dolsa companyia
de una muller eomplacent,
posarás enteniment
y obtindrás economia.
Ja veurás quin paradís;
viurás tranquil y felis
si be ab ella 't sabs portá
puig altra ditxa no hi ha
com lo ser casat, Lluís.
No exajero pas en res
y dich lo que vritat es,
sereu entre broma y veras,
ella, enveja de solteras
y tú, enveja de soltés.
Quan tingas *bebés* ¡quin goig!
(per aixó no 't tornis roig
es ta esposa qui 'ls tindrà)
al sentirte dir *papá*
d' alegría 't tornas boig
.....
Si Galáup, així m' agradas,
deixa apart calaveradas
y segueix per bon camí...
y endòsam si vols á mí
lo teu floret de criadas.

JOSEPH M.ª BERNIS.

ENGRUNA

Una criaturada.
—Nena, ¿per qué 't posas la mitxa al revès?
—Perque tè un forat pe 'l dret.

A PALLEJÁ.

COMENTARI

Estelas son tos ulls,
tos llabis rosat nácar,
raig d' or los teus cabells,
ton pit es alabastre.

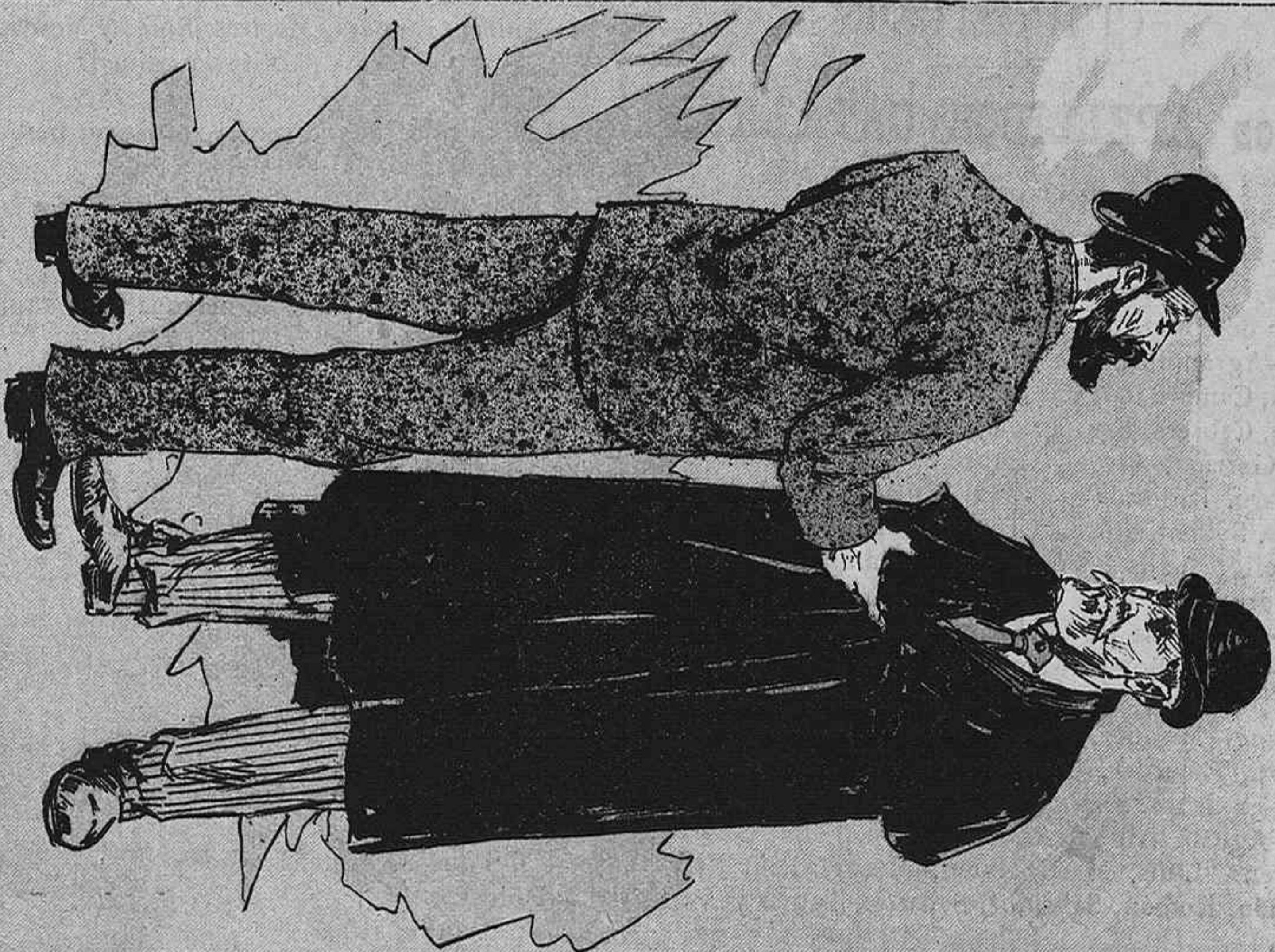
Enveja als serafins
darias ab tals gracias,
si no fós perque tens
la llengua massa llarga.

J. BAUCELLS PRAT.

LA TOMASA
MES DOLENT

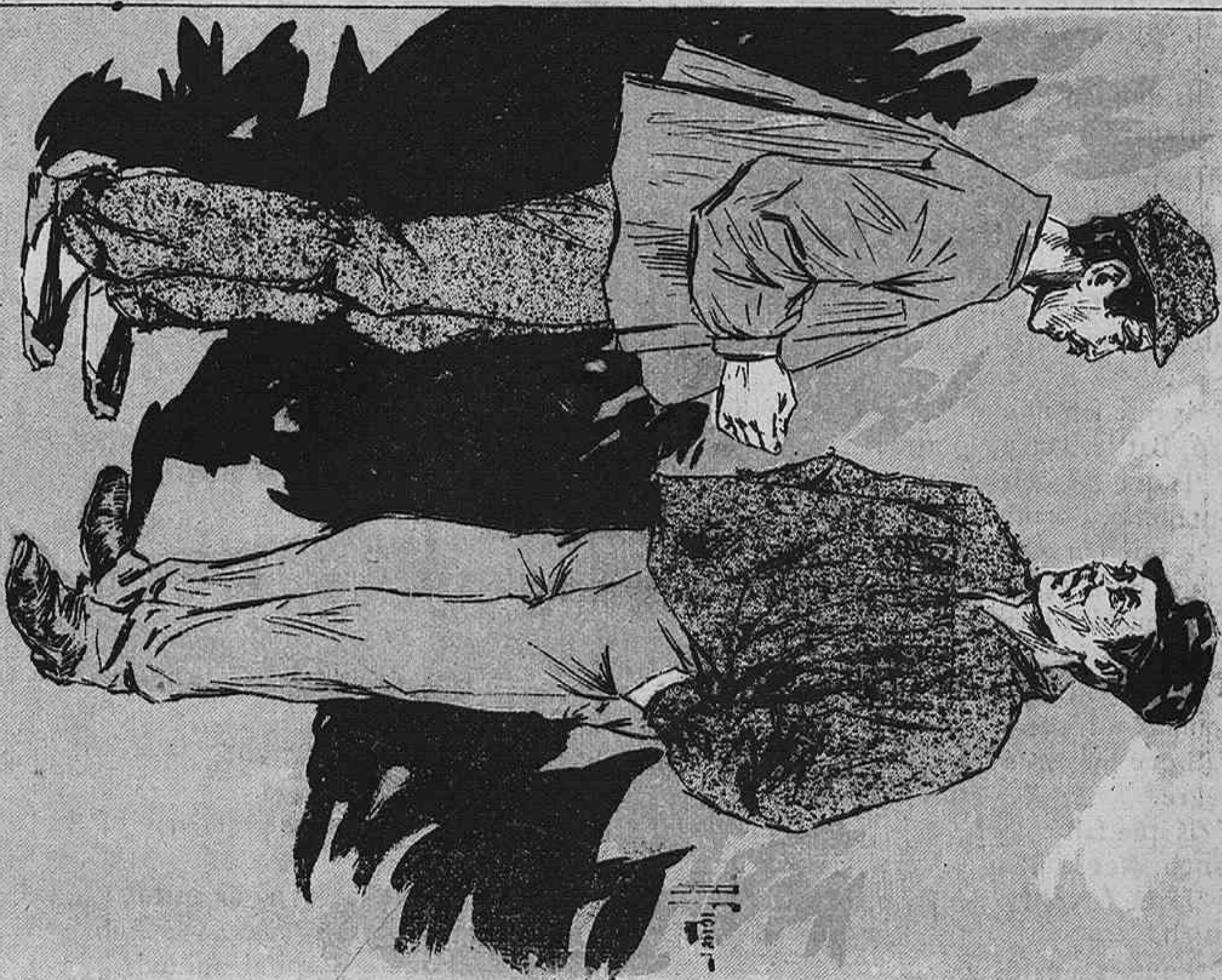

Guardevos del Mars, Marsot,
mes traidorot y trapella;
que 's diu que mata á la vella
y hasta á la jove si pot.

—Sab qu' aquell yankee que 'ns va insultar es
un grandissim...

Si arriba á dirho aquí 'n faig una mandunguilla
y la dono als meus gats. ¡¡Brétoll!!

—Tú, has sentit que ha dit aquell? Que de tot lo
que passava en tenian la culpa 'ls tocinares.

—Lo qu' es aquesta no 'ls hi perdono. Lo dia que
'm vegis menjar butifarra, no 'm miris mes la cara.

CURIOSITATS

Los APELLIDOS CATALANS

SEGONS ELLS

—¿Quins son los apellidos catalans que tenen nom de ciutat, vila ó poble?

—Agramunt, Alcober, Balaguer, Bañolas, Barberá, Camprodón, Cardona, Castelló, Cervera, Corbera, Cabrera, Esplugas, Figueras, Gironella, Horta, La Garriga, Lloret, Manresa, Marsá, Martorell, Mataró, Pallejá, Piera, Prat, Ribas, Rubí, Sabadell, Sans, Sellent, Solsona, Tarragona, Tarrassa, Tolosa, Torelló, Valls, Vilafranca, Vilanova, Verdú y Vendrell.

—¿Y 'ls que fan ofici ó professió?

—Baster, Boter, Cabré, Carnicer, Corretjer, Farré, Ferrater, Fuster, Graner, Mañá, Llaurador, Mariné, Moliner, Pagés, Pastor, Pintó, Sabater, Sastre, Taberner, Teixidor, Tintoré y Torner.

—¿Y 'ls que mes qu' apellidos talment son noms?

—Agustí, Albert, Andreu, Felip, Feliu, Gabriel, Llorens, Lluís, Martí, Mateu, Miquel, Pau, Rafel, Ramón, Román, Salvador, Sebastiá, Tomás y Ventura.

—¿Y 'ls que fan mes sant?

—Sangenís, Sanjuan, Sanjust, Sanfeliu, Sanjaume, Sanmartí, Sanpere, Sansalvador, Santamaría y Santandreu.

—¿Y 'ls que fan fruit?

—Avellana, Cirera, Llimona, Mora, Oliva, Pera y Pruna.

—¿Y 'ls que fan arbre?

—Alsina, Castañer, Noguera, Perera, Pí, Prunera, Roure y Boix.

—¿Y 'ls que fan bestia?

—Badell, Bou, Grill, Lleó, Rossiñol, Caball y Cunill.

—¿Y 'ls que fan noble?

—Baró, Batlle, Duch, Marqués y Rey.

—¿Y 'ls que fan celebritat?

—Fontanella, Fortuny, Muntaner, Padró y Prim.

—¿Y 'ls que fan gent de *pelas*?

—Arnús, Bacardí y Girona.

—¿Y 'ls que fan *mes*?

—Janer, Febrer y Abril.

—¿Y 'ls que fan extranger?

—Alemany é Inglés.

—¿Y 'l que may está trist?

—Alegre.

—¿Y 'ls que fan color?

—Blanch, Negre, Roig y Vert.

—¿Y 'l que fa vell?

—Antich.

—¿Y 'l que fa arcalde *graciós*?

—Arteaga.

—¿Y 'ls que fan poeta?

—Aulés, Guimerá, Mestres, Soler y Verdaguer.

—¿Y 'l que forma part d' un animal?

—Bech.

—¿Y 'l que jugant sempre guanya, porque no té mal joch?

—Bon-joch.

—¿Y 'l que quan se fica al ull, fa mal?

—Brossa.

—¿Y 'l que no té cap de persona ni d' animal?

—Cap-de-vila.

—¿Y 'l qu' es negre?

—Carbó.

—¿Y 'l que sent catalá, no 's tal?

—Castellá.

—¿Y 'l mes catalá de tots?

—Catalá.

—¿Y 'l que fa mes músich-poeta?

—Clavé.

—¿Y 'l que tots lo tenim?

—Coll.

—¿Y 'l que fa pujas y baixas?

—Cubas.

—¿Y 'l que remenan mes las bugaderas?

—Cubells.

—¿Y 'l que no es gens *saladet*?

—Dolcet.

—¿Y 'l qu' es roba?

—Es-tela.

—¿Y 'l que fa restaurant?

—Falcó.

—¿Y 'l qu' es de fora?

—Forasté.

—¿Y 'l que 'ns fa anar malament?

—Gobern.

—¿Y 'l gens flach?

—Gras.

—¿Y 'l que sempre está alerta?

—Guardia.

—¿Y 'l qu' embutxaca rals?

—Guardiola.

—¿Y 'l que may te pau?

—Guerra.

—¿Y 'l que may te sobrant?

—Just.

—¿Y 'l que no es gens maco?

—Lletjet.

—¿Y 'l que fa dona?

—Marcé.

—¿Y 'l que fa festa anyal?

—Nadal.

—¿Y 'l que no es gran?

—Petit.

—¿Y 'l que sempre grata?

—Picó.

—¿Y 'ls que fan eyna de fusté?

—Ribot y Serra.

—¿Y 'l que es Capital-animal?

—Roma-gosa.

—¿Y 'l qu' es sant y animal femella, á la vegada?
 —Sant-i-gosa.
 —¿Y 'l qu' es dols?
 —Sucre.

—¿Y 'l que no es dret?
 —Tort.

ANGEL SALABERT.

¡OJO AL CRISTO!...

ALS TOCINAYRES DEL N. A.

De 'ls yankees la vil trastada
 ja 's veyá venir temps há. .
 mes ara... ¡la punyalada
 nos acaban de donar!...
 ¡Pró que hi fá?... ¡La gent traidora
 val mes enfront, qu' á la vora!...
 L' enemich, sempre es milló
 que 'l fals amich que 'ns enganya!...
 Juntemnos... y ¡Visca Espanya!
 ¡aném junts contra 'l traidó!

Creient que la patria nostra,
 sos insults no pot cullir
 porque es pobre, y donant mostra
 de que ignoran nostre *Ahir*...
 ¡esbravan la seva rábia,
 com feras dintre una gábia,
 vomitant baba infernal!
 ¡Sens pensar qu' en temps de guerra...
 sempre ha estat la nostra terra,
 la nació del *Tant se vall*

Y ahir y avuy y á tot' hora,
 tant si som pobres, com ríchs,
 sols un crit de ¡*Via foral*
 ¡treu d' Espanya als enemichs!...
 Devant de imposició estranya
 no hi ha partits, tota Espanya,
 s' uneix com un home sol!...
 Quan arriba un' hora crítica,
 no hi ha regións, ni política...
 tothom es sols... ¡espanyoll

Aixís sempre ha estat y es ara
 y en tots temps, aixís será...
 ¡En va 'l *Tio Sam* ampara
 al insurrecte cubá!
 ¡En mal hora 's fica en *liost*...
 ¡No volém ni *Sams* ni *tios*
 per finir la insurrecció!...
 Si s' hi barreja 'l *gran poble*
 la victoria... ¡será doblel
 y mes digna d' un lleó!

De *bárbaros* y de *parias*
 nos titllan en plé Senat,
 eixas gents *hospitalarias* (?)
 ¡que may han irencat cap plat!...
 ¡Que parlin 'ls infelissos
 emigrants, de tots paissos,
 rebuts allí com á bens!...
 ¡Que ho digui, la rassa xina
 que, sens motiu, s' asesina
 en infames *linchaments*!

Apoyan lo dret de viure
 independents los cubans ..
 ¡y América volen lliure
 no mes pe 'ls americans!...
 ¡Que 'ls responguin los *pells rojas*,
 que ab sas correrias bojas
 duts, s' han vist, á *puntapeus*...
 y saquejats per *vampiros*...
 y fins escombrats; á tiros!
 de terrenos, qu' eran seus!

En nom del Progrés demanan
 lo trió de la insurrecció...
 ¡ells, que 'l progrés, encomanan
 á sant *Rifle* y sant *Canó!*...
 De *intervenir* amenassan
 porque á Cuba, diu que passan
 barbaries y atrocitats...
 ¡Aixó es cert!... ¡Son las barbaries,
 d' eixas tribus sanguinarias,
 que matxetejan soldats!

De *bárbaro* y d' *assessino*
 tractan al general nou,
 y als *comerciants de tocino*
 sembla que 'n *Weyler* 'ls coul...
 ¡Millor! ¡S' ha acabat la rassa
 dels generals de melassa!
 ¡Ara regna 'l *sant Bastó!*
 ¡Ells ho han volgut... que no 's quei-
 ¡Si no 'ls hi agrada, que ho deixin [xin!
 y... ¡pallissa que te crió!

Y ¡*ojo al Cristo*!... *tocinayres*...
 que 'l nostre suferit país,
 insults estranys, ni desayres
 no 'ls pren aixís com aixís.
 ¡*Ojo al Cristo*! Perque encara
 que petits y pobres ara
 si 'ns bull la sanch... d' un arranch
 sabém fer de tot un' *eyna*...
 y un cop posats... ne fem *feyna*!
 ¡Que no 'ns bulli, donchs, la sanch!

M. RIUSEC.

Carta de Cuba

APRECIAT amich: Un rato
 que 'm trobo desocupat,
 te 'l dedico, porque vegis
 com m' arreglo per 'quí dalt.
 Si vaig terme voluntari,
 me consta que molt bé sabs
 que no fou per l' amor patri,
 ni tampoch «perque la sanch
 que corra per nostras venas
 es sanch noble»: ja veurás;
 per mí, aixó tot son romansos
 y estirabots, que no fan
 ni «fuman» la qüestió es viure
 y 'l demés son tróns y llamps.
 Si 'm vaig embarcá per Cuba,
 fou ab l' intent ben marcat
 de buscarhi una negreta
 que m' ensenyés de ballar
 l' tango, que de criatura
 li tinch un carinyo gran.
 Ho he lograt: pues als pochs días

de se aquí, 'm vaig enterar
 que aprop de la Caymanera
 hi havia un tipo salau,
 una preciosa insurrecta,
 que s' havia sublevat
 del seu marit, porque sempre
 li donava per menjar
 moltes pinyas y guayaba,
 y no li portava may
 ni un sol vas de llet de burra,
 ni un coco, ni peus ab naps
 Al sapiguerho, una tarde
 m' hi presento d' amagat
 dels meus companys de fatigas:
 ella al veurem, com un llamp
 se 'm tirá als brassos, dihentme
 que 'm compadís del estat
 en que 's trobava; llavoras
 vaig relatarli 'l meu plan,
 que tot seguit va acceptarlo
 ab grans picaments de mans.
 Estém com marit y molla;

cada día, havent dinat,
 me dona llissóns de tango,
 y 'm diu qu' antes de mitj any
 'l ballaré ab tan salero,
 com si allí m' hagués fet gran,
 entre mitj d' aquellas caras
 de color de pá torrat.
 Ara fa dugas setmanas,
 que pateix uns dolors grans,
 motivats d' un tip de sigas
 que 's va fer días passats,
 Cada vespre li faig pendre
 quatre ó cinch purgas, avants
 de ficarse 'l llit, lo meije
 m' ha promés qu' aviat podrá
 ballá 'l tango. ¡Deu ho vulgui!
 Si hi ha alguna novetat
 ja t' ho escriuré. Hasta un' altra.
 Ton amich.

PAU MALCASAT.

Per la còpia.

QUIMET BORRELL.

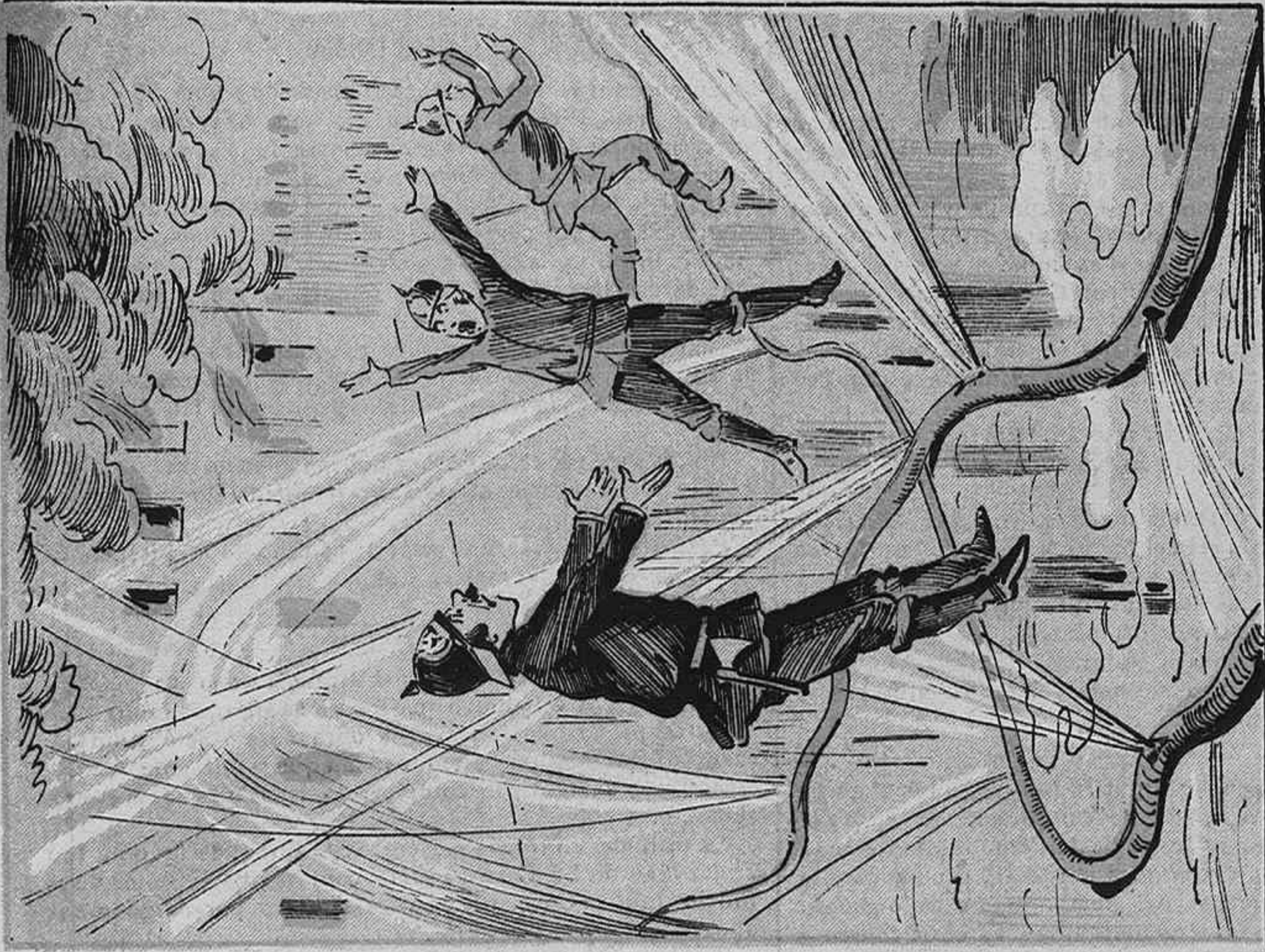
LA TOMASA

ACTUALITATS

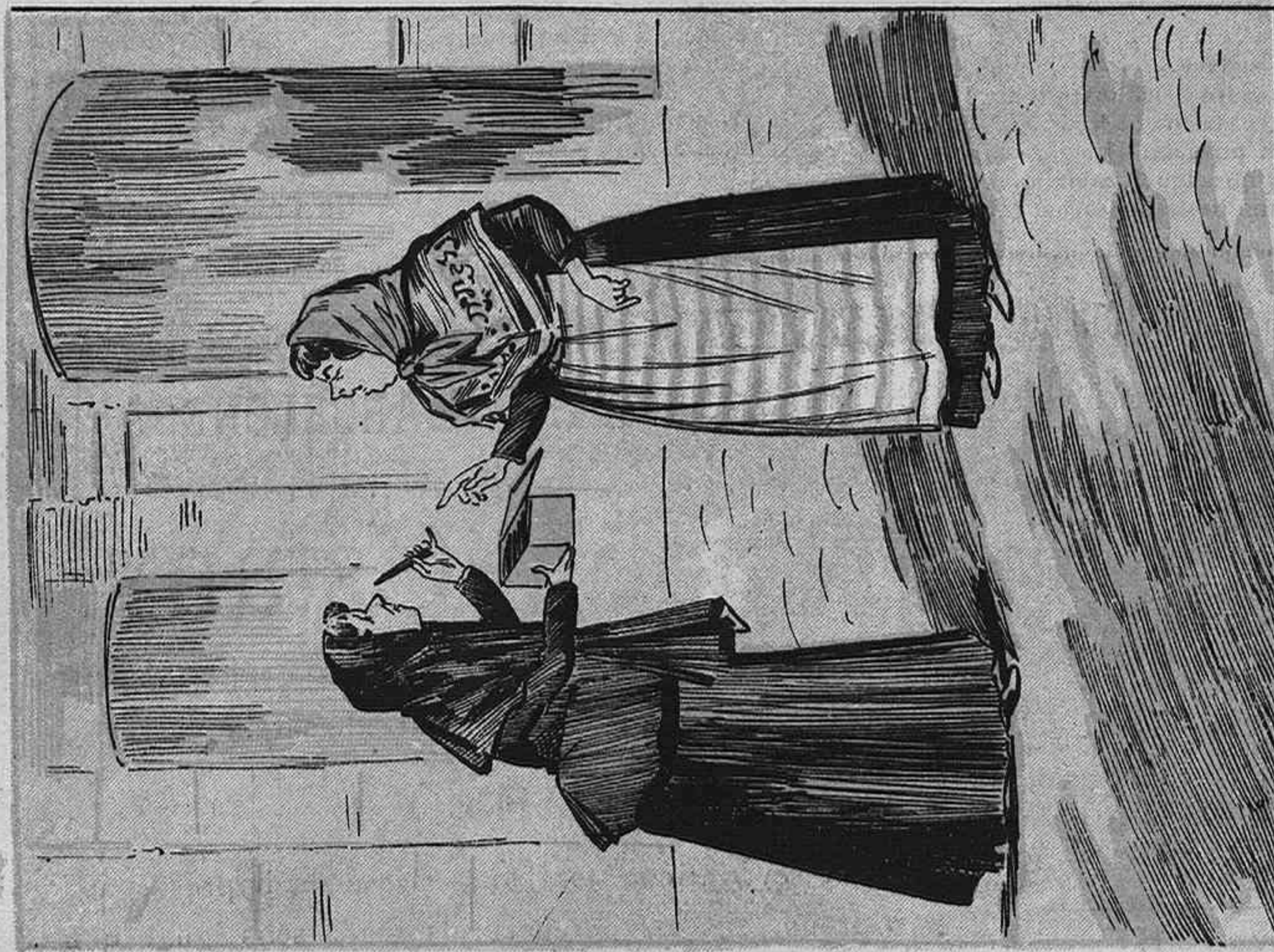
Per J. Llopàrt

La misteriosa explosió dels petardos a Madrid, obliga a Don Antonio totas las nits a funcionar de polis-sont, avants de ficarse al llit. ¡Ell es capàs de fer tots els papers de l' auca per tenir contenta a la senyora!

L' últim incendi de la Plassa de Sant Pere, ha demostrat una voga mes, que 'l servey de las famosas mangueras, está sempre á l' altura de las circunstancias. ¡¡Alló era un joch de surtidors!!

—Com diuhen que ja está curat de la gripia y lo fumar li agrada tant, he pensat arribarme fins á Palacio y regalarli aquesta capseta de puros.

—Que vol que li diga, donya Bruna, á mi 'm sembla que despuensas d' un catarro gripau, lo tabacot no li pot ser bó.

TEATROS

ROMEA

Las funciones de *Teatro Catalá* que algún temps tan acreditá lo malográt Soler (Pitarra) han quedat convertidas en aquesta setmana en pessas en un acte... y encare gracias ó sino esperinse qu' en lo que falta de temporada, sembla que veurém grans aconteixements.

Per de prompte no forma part de la companyía l' apreciable primer actor Sr. Bonaplata. Molt sentim s' ausencia.

Dimars passat entre las pessas executadas s' estrená *Las erradas del papá* arreglo de: senyor Colomer, que com tots los seus, se distingeix per l' acert en la trasplantació dels tipos, cultura del llenguatge y xistes naturals. L' únich defecte que hi observarem fou que á las primeras escenas se veu son argument y desenllás.

Al final y després d' aixecarse lo teló tres vegadas, se presentá l' autor-arreglador Sr. Colomer que siguié sumament aplaudit.

L' altre juguete estrenat en la mateixa nit, siguié *No sempre el que trenca paga* original del Sr. Figueras Ribot qu' encar que d' assumpto molt gastat y bastant inverossimil, halaga a la concurrencia per la série d' equivochs que conté, per mes que algunas vegadas resultin difusos.

També al final, fou cridat l' autor.

Pera la setmana entrant s' anuncia l' estreno d' altre pesse: *Ambo* del Sr. Campderros.

TÍVOLI

La obra de la setmana, ha sigut *El Húsar*, ab los quadros de maniobras militares, missa de campanya, etc., etc., y si bé son desempeñyo siguié acertadíssim, distingintse la nena Mateus d' un modo molt extraordinari en la protagonista y l' artista liliput encarregat del Parrondo, no es lo género gran de la sarsuela lo que 'ns maravilla mes en la companyia infantil del Sr. Bosch; per lo tant, preferim veurela en sarsueletas com *La gran-via*, *Las doce y media*, *El tambor de granaderos*, etc., etc., que las desem enyan ab una soltura y gracia irreprochables.

Ha alternat ab lo quadro lírich infantil altre coreogràfich en que per primera batlarina hi figura la nena Bernabeu que fa alguns anys era primera tipe y que ara en l' art de Terpsícore demostra que igual canta que baila com representa. Ha executat un ballet anomenat *Una fiesta en Hun-*

gria que no es altra que lo conegut *Czardas*, que siguié aplaudidíssim, mereixent los honors de la repetició, lo que fa molt honor á la directora de la *terregada coreogràfica* Sra. Pamies.

CATALUNYA

En obsequi al mestre Chueca la passada setmana, se cantá per parts y coros y executá á tota orquesta, baix la direcció de son autor, la gran marcha de la sarsuela *Cádiz*, convertida per art de *birle birloque* en himne nacional, la que per la falta d' ensajos que s' observá, vingué d' un tris, com no naufragá per complert. Sort de la bona voluntat del Sr. Pinedo y la condescendencia del públich, que 's volgué entussiasmar. Al final se tributá al mestre-autor una calurosa ovació.

Contribuí á la ceremonia, lo poeta Sr. Jackson Veyan ab la lectura d' una poesía que encar que los cartells deyan «improvisada» á la llegua s' observa qu' estava feta d' a gúns días.

Ab tot, cumplí l' objecte y la benevolencia del públich coadjuvá á la especie de ridiculés tributada al autor de *Las zapatillas*.

Pera dissapte está anunciat l' estreno de la sarsuela *El señor corregidor* del mestre Chapí.

GRAN-VIA

Extraordinari éxit ha lograt la sarsuela *Cuba por España* y en honor á la vritat, debém dir que ha sigut ab molta justicia, ja que los incidents en la obra, versificació fluida y vigorosa y arranques patriótics tan que 'i públich s' entussiasmi y l' halagui per complert lo transcurs de la representació.

En mitj de un fogós parlament y al final de la obra fou cridat l' autor Sr. Castillo aixís com també lo autor de la música mestre Contí que en sa tasca ha cooperat dignament al éxit del autor de la lletra.

La execució molt acertada y la presentació escénica tal com acostuma á ferho la empresa dels impossibles, com se anomena á la d' aquest teatro.

Ab lo dit, creyém que nostres lectores podrán ferse cárrech que hi ha *Cuba por España* per molt temps en los cartells.

Dimars últim degué estrenarse *La bronca H* sarsuela que 'n tenim molt bons informes.

UN CÓMICH RETIRAT.

Litografía Barcelonesa

S.^a Ramon, 6
BARCELONA

LA LITOGRAFÍA BARCELONESA

DE

Ramón Estany

que estava instalada en lo carrer de SANT RAMÓN
NÚMERO 5, s' ha trasladat al mateix carrer

NÚMERO 6

ahont se continua fent tota classe de impresos á
* * preus sens competencia y esmero sens igual * *

LO GRAN MERCAT DE BESTIAR

PREPARATIUS
DELS PAGESOS

Agafan un moltó magre
i y manxa que manxarás!...
Al cap de quatre minuts
l' animal peta de gras.

—¿Ahont vas, payet, ab aquesta mercaderia?
—Donchs; en vista de que á la Rambla ja fá días
de que no toco estrena, m' en vaig al... *daixonsas*
del Ajuntament, á veure si trobo algun fondista de
sisos, que s' en enamori per ferlos en estofat.

Un bon vell, fart de fer feyna,
ab color y un bon respall,
lo deixan de tan lluhent
igual que fos un mirall.

Com que 'l seu pare li ha dit
mes de cent vegadas «ase»
al Mercat no vol aná...
tement no torná á sa casa.

Un distingit escriptor catalá, comentant desde *La Vanguardia* que s' hagin concedit honors d' himne nacional á la bullanguera marxa de *Cádiz*, condecorant als autors de la lletra y música, pregunta quins honors mereixerian 'ls bèlichs y ayrosos *Nets dels almogàvers* de nostre immortal Clavé

¿Quins honors, eh?

Vaya una pregunta. Si l' autor no hagués sigut catalá y *republicanot* per anyadidura, mereixia qualsevol distinció, pero fill, ab aquestas dugas circumstancies, ni en Clavé mereixia ser condecorat, ni tampoch los seus *Nets* podrian declarar-se himne nacional.

Tot lo mes, tot lo mes... ¡poden tocar-se als toros y encare en lo *torin* de Barcelona!

✱

¿Vostés segurament ja no 's recordarán de *L'Arrastrada* eh?

Donchs ja comensa á donar senyals de vida. Un día d' aquestos va donar un concert en l' Ateneo Barcelonés y encare que ignorém 'l resultat, suposém que devia quedar bé.

Es mes, ho celebrém y estém satisfets de que la societat del mestre Morera hagi reheixit.

Perque si 'ls seus ideals son *modernisar* la música catalana oferint-la en concerts de saló, als *dilettantis*, lo seu pensament es plausible. Pero no ho es y per ró li vam moure bronca, lo que l' any passat 's proposava, aixó es, fer perdre sa típica fesomia als concerts matinals d' Euterpe y donar gat per llebre al públich *pagano*.

L' una cosa es molt distinta de l' altra y mentres *La nova Catalunya* no traspassi 'ls límits que la personalitat del seu director li marca, *LA TOMASA* veurá ab gust que 's dediqui á millorar l' art, y si no ho logra (que tot podria molt ben ser,) al menos aplaudirá son bon desitj.

✱

Segóns tenim entés, bon número de joves admiradors de mossén Jacinto Verdaguer y entre 'ls que s' hi conta lo milloret de la jove Catalunya literaria, intentan imprimir una corona poética en honor del eximi poeta, y escamparla profusament per Catalunya. Ab aixó 's proposan dos fins, que son: portar un xich de consol ab sa adhesió noble y espontánea, al cor del atribulat autor de *Flors del Calvari*, y según: demostrar que la nova nissaga literaria aprecia en lo molt que val, al gran escriptor, gloria de nostra terra, y no 's deixa enganyar per las rastreras calumnias de sos desdixats detractors.

Aplaudim la idea y per si algun dels nostres estimats col·laboradors vol donar son apoyo moral ó material, lo senyor don A. Llimoner, Cendra, 4, primer, recull adhesions.

✱

Diumenje que vé, apareixerá un nou periódich—sorpresa—combinat, que durá per títol: *La Fortuna*, y que segurament farà la *idem* del propietari ab la venta y la mateixa *idem* dels compradors per las ventatjas que 'n reportarán.

Desitjém al nou colega una bona *tirada* y llarga vida.

✱

Lo *meeting* qu' havia d' efectuarse dilluns á la tarde, se suspengué per ordre superior.

¿Diuhén si 's tractava d' una reunió anarquista?
No senyors: se tractava no més de protestar enérgicament de la conducta d' un yankee que no té res de net.
¿Y per aixó?..

«Manda, quién manda», senyors;
per lo tant, boca tancada,
perque allá 'hont menos se pensa
veus saltá... una garrotada.

✱

Un periódich se queixa del mal estat en que 's troba lo pont que conduheix á la secció marítima del Parque.

¿Si l' Ajuntament no arregla lo de casa seva, com vol lo estimat colega, que compongui lo de fora?

¿No ha vist per ventura la escala nova de la *Casa Gran*? Prou van comensarla... pero avants de que 's termini l' ase jo será mort de riallas.

¿Y sab quan l' acabarán?

Quan aquella brana qu' está enganxada ab saliva dejuna, hagi reventat á mitja dotzena de concejals.

Y si aquet cas no vé... arribará á l' hora del judici final sent tan escala com ara.

¡La escala d' un colomá fa menos fástich!

✱

Se 'ns diu que en lo poble de Vilassar de Dalt hi ha un Centre católich que á la *cuenta* no está del tot en son *centre*. Dihém aixó perque 'ls sócís del mateix no 's deuhén recordar de que 'l Pare Claret deya en sos bons temps:

—Ay, joven, que estás bailando,
que al infierno vas saltando.

Y en efecte... als sócís del Centre católich no 'ls fa gayre por l' amenssa del Pare Claret, y dedican las horas mortas á la ballaruga, en comptes de dedicarse á las parts de rosari

No tenían piano y ¡quina te 'n fan! Decidits á possehirne un de totas passadas, pero que á ser possible 'ls hi sortís baratet, van organizar una capta per tot 'l poble, importunant als vehins ab la safata á la má, y arramblant ab lo que de dret tocava als pobres de la localitat.

Fins ara portan recullits trenta durets, mes per fer lo compte del piano sembla qu' encare han de fer mes captas.

Ab aixó, ¡oyo, vehins de Vilassar de Dalt!... La caritat en tal forma no es caritat. ¿Que no hi ha famíllas necessitadas en aqueix poble?

Donchs..enjuguéu als *católichs* y emplehéu millor vostras almoynas.

Que no es just ni gens católich
ni es noble, ni gens cristiá
que mentre 'ls católichs ballan,
'ls pobres morin de fam!

✱

Los estudiants se reuniren dilluns á la tarde en lo anfiteatro de la Facultat de Medicina, prenent entre altres acorts menos importants, lo de dirigir un telegrama al Govern protestant de la conducta dels Estats Units en la qüestió cubana y dels conceptes emesos per alguns senadors d' aquella nació.

En la taula d' operacions van fixarhi los estudiants una bandera ab los colors nacionals, en la qual s' hi veyan un lleó clavant las urpas á un porch. Aquet geroglífich sabian desxifrarlo hasta los mes negats.

Un poeta qu' allí 's trobava,
als seus companys demanava
un bon consonant á *porch*,
y un amich li contestava:
¡L millor que hi ha es *New York*.

✱

La manifestació de diumenje, ha *manifestat* un cop mes, que no basta que 's tingui rahó, sino qu' es també necessari que vulguin donártela.

¿Te posan sota las potas dels caballs? No tens mes remey que callar. ¿Te donan una surra? ¡Prenla y no la tornis! Perque encare que la defensa siga natural, si 't proposas tornar la pilota, corres lo perill de que una série de garrotadas *policíacas* te deixin fet una marenga.

Es mes encare: no tens necessitat de tractar de *tocinayre* á qui ha comensat insultante pera que d' una bastonada 't desencolin tota la ossamenta, n' hi ha prou ab que, com á bon patriota, donguis lo crit de «¡Viva Espanya!»

Un «¡Viva Espanya!» pot costarte quinze días de llit y unas quantas visitas de metje... y encare gracias.

¿Y 'ls que pegan per donar un crit tan sublim—preguntará 'l lector—son espanyols? Bé ho sembla, pot contestarse, pero, segons malas llenguas, no mes ne van disfressats.

Un pobre que de resultas d' haver donat aquet crit *subversiu* encare porta marcada la vara de freixa de dalt á baix de la esquena, deya lamentantse de la pallissa:

—¡Aixó es salvatje! ¡Qu' es lo que podém cridar, donchs?

Y un senyor, *que coneix lo panyo*, li contestava:

—¡No mes podém cridar *ous á vendre!*

Es ben cert.

Si 't tractan de lladre y brut
no ho prenguis á la valenta,
si no vols cantar ventsut
la cansó del Tururut...
qu' es una cansó dolenta.

En la manifestació patriótica que va celebrarse diumenje passat á Madrid, entre 'ls diferents ¡Viscan! que van donarse, un manifestant va cridar:

—Visca Espanya *ultratjada*.

Y tothom va respondre: ¡Visca!

Si 'ls *tocinayres* se n' arriban á enterar d' aquest dato, no tindrán prou boca per cridarnos.—¡Bárbaros!

Y fins á cert punt tindrán rahó

Perque cridar.—¡Visca Espanya *ultratjada!*—es una verdadera atrocitat y fins venen ganas de respondre.—¡Mori!

Per que la vida d' un país *ultratjat*, es cent voltas pitjor que la mort.

En la manifestació que per cert fou prohibida y perseguida pitjor que si 's tractés d' una manifestació republicana, lo governador civil de Madrid, va amidar ab son bastó de mando, las costellas de 'ls manifestants.

Aixís, aixís... *duro y á ellos!*

D' aquest modo demostrarem als *tocinayres* de Nort-América qu' encare quedan homes á Espanya.

Y de passada demostrarem qu' aquí l' amor patri, lo premiém á garrotadas.

Y luego, que no 'ns tractin de *bárbaros* ni de *párias!*

Es ja del domini de tothom que las Corts están disoltas.

Y tothom s' ha enterat de la noticia sense inmutarse lo mes mínim.

¡Perque al últim, per lo que servian millor están tancadas!

Ara, tot son càlculs y *parnóstrichs* de quants diputats de cada coló sortiran en las eleccions próximas.

Ja hi hagut algun *profeta* de Madrid, que ha fet saber qu' en las Corts vinentas, hi haurán 250 diputats conservadors tants de vermells, tants de negres y tants de morats.

Y no tingin pór, no. Lo *profeta* no s' errará d' un sol punt. Es cert que 'l país 'ls ha d' elegir; es cert que 'l *cos electoral* ha de nombrarlos, mes no importa, ja se sab que seràn tants d' aquet color y tants de l' altre.

Y qui vulgui saber mes que vagi á Salamanca.

L' únich que trobo mal fet, es que d' aixó se 'n digu: «Sufragi universal» Hauría de dirse 'n: —*Mentida universal.*

Bibliografia

Havém rebut un exemplar del passillo cómic en vers. «*Una Prometensa*», original del aplaudit autor D. Joan Marxuach y estrenat ab brillant éxit en lo Teatro Romea la nit del 10 de Janer del corrent any.

Remerciém á dit escriptor per sa galanteria.

CORRESPONDENCIA

(Tancada lo dia 28 de Febrer últim)

Enrich C.: Está bé.—Pere Font Rusinyol: Dech ferli present que no envihi mes cartas ab sello de 15 céntims. Posi en lo sobre «original pera la impremta» y ab un sello de céntim ne tindra prou. La solució de la xarada hauría de ser «cistell».—Un Tocat del Bólit: Vosté també té la mala costum de fernes las remesas ab sello de 15 céntims. Llegi lo que dihém al senyor Font.—Blanch Roser: No m' agrada tant com la primera.—Joan Ollés: Anirá un cantar.—Cassimiro Ribó y Malla: Gracias—Joseph Pujadas Truch: La poesia anirá. Suposo que ja haurá llegit la «campanada».—Coquis: Haurían de ser en catalá.—Quimet Borrell: Anirá «Declaracions». De l' altra, va bé la idea; pero algunas imperfeccions de rima, la desmilloran.—E. Torrent Costa: Ho publicarem.—F. Ribas: De vosté, 'l geroglifich.—J. M.ª Pin^s: Envihi alguna altra cosa que siga mes facil de correjir, y tindré molt gust en compláurel.—E. R. O.: No serveix.—Cansoner de Vilafranca: Está ben versificada; pero li falta un final d' efecte.—Joan Navarro: Anirá la poesia.—Faluga: De vosté, 'l geroglifich.—Fidel Delfi: Lo según epigrama no es original y 'l tercer no pot anar ni ab rodas.—J. Sallent: Está bé.—Xey Mandey: Envihi alguna altra cosa... y veurém.—R. Pujol: Insertarem un epigrama.—Francesch Gilabert: Es fluixa.—Un Manresá: La publicarem correjida.—M. Peidro: Aceptar.—Sanch de Cargol: De vosté, 'ls dos primers epigramas.—Noy Xich de Tarrasa: No fá per casa.—Pepet Vinyals: Publicarem lo logogrifo y 'l ters de sílabas.—Badori de Mascanyís: Es molt descuydat.—Frederich Gironella: Está ben versificada; pero no interessa.—Joseph Arallab: Tot menos lo geroglifich y la xarada.—Joseph Gorina: La xarada—carta estava molt bé, pero com que, si mal no recordo, tractava d' un assumpto de actualitat y la vaig rebre fora de temps, no vaig publicarli. La primera contestació ha de referirse forçosament á una anterior remesa. De lo que envia aprofitaré 'l trenca—caps. Joseph Banús: Está bé.—Rapeví: Suprimiré la estrofa; pero si vol que li publiqui la poesia, me l' ha de remetre novament, perque no mes guardo 'ls treballs que no están pendents de cap correcció.—Joseph Calzada: Es molt bonica... pero es massa llarga.—Un Gángui: No m' acaba de fer lo pés.

LA TOMASA

— PERIÓDICH FESTIU, IL·LUSTRAT Y LITERARI —

PREUS DE SUSCRIPCIÓ: †

Espanya y Portugal, trimestre.	1'50 pessetas.
Cuba y Puerto Rico, id.	2 »
Extranger, id.	2'50 »
Número corrent.	0'10 »

NOTA.—Tota reclamació podrá dirigirse á l' Administració y Redacció del periódich

6, SANT RAMON, 6 —BARCELONA.

RECORTS DEL ULTIM FOCH

Operacions d' una rata pinyada per entre mitj de las flamas del incendi.

SECCIÓ DE TRENCA-CLOSCAS

XARADA

—Hu-cinch que la Dos-tres-sis va saber que 'l seu promés totas las horas del día y la nit está al café que la veig bastant total en casarse ab en Benet.
 —Aixó fora lo de menos, lo que per ella es de mes y la primera segona tercera quatre en extrem es que algú l' ha entabanat dihentli que 'l seu promés te donada dos un altra paraula de casament.
 —Aixó crech qu' ho ha fet corre la quarta doblada d' ell perque dihen qu' es contraria á que 's fassa 'l llas aquet; ademés te tan mal dugas-terça-quart que 'l seu anhel no es altre que fer mal encar que 'l fassa á ignocents.
 —Vetaqui, donchs, perque la dos-tres sis veu en excés smarguras, desenganys

y te sempre uns pensaments tan diabòlichs que ningú li pot treure del cap seu la quarta-terça-dos cinch... que lo Benet li es infiel y que 'l día cinch cinch-quart si s' arriba á cassá ab ell tindrà moltas desventuras y amarga lluna de fel perque diu que á n' ella aixó li quart-sis completament las ilusions que tenia forjadas hu-cinch molt temps.
 —Sin embargo avuy m' han dit qu' ella está molt mes dos-tres-quatre-cinch sis en doná 'l si al hereu de can Benet.

—¿Y com no? ¡Dos qui no dos-terça-quarta l' or lluhent!

E. PI FARI.

GEROGLIFICH

! P 1808 A X X T T

R. T T.

TERS DE SÍLABAS

•••••
 •••••
 •••••

Sustituhir los punts per lletras de modo que llegidas vertical y horizontalment dongui los següents resultats: 1.ª ratlla: Objecte de fusts; 2.ª: Nom de dona en diminutiu; 3.ª: Pob'e catalá.

JOAN ROCABERT.

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN LO NÚMERO 391

Xarada.—Pre-ten-dents.
 Conversa.—Silx.
 Logogrifo numérich.—Riudellots.
 Geroglifich.—Morta la cucx, mort lo veri.

Lit. Barcelonesa de Ramón Estany
 6. Sant Ramón. 6 — BARCELONA